

**IOAN GURĂ DE AUR - OMILIA A IX-A
LA EPISTOLA SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE FILIPENI**

Introducere, traducere și note
de lect. dr. **Gabriela RADU**

Introducere

Opera exegetică a lui Sfântului Ioan, Patriarh al Constantinopolului (349-407), supranumit Gură de Aur a fost, în bună parte, păstrată. Printre nenumăratele Omilii la Isaia, Ieremia, Daniil, la cărțile lui Iov sau la Proverbele lui Solomon, la Evanghelia după Matei, la Evanghelia după Luca, la cea după Ioan, la Faptele Apostolilor au rămas și numeroase (peste două sute) Omilii la Epistolele Sfântului Apostol Pavel.

Exegeza Sfântului Ioan Gură de Aur din *Epistola lui Pavel către Filipeni* constituie cel mai cuprinzător comentariu al scrisorii care a supraviețuit din antichitatea creștină. Omiliile la *Epistola către Filipeni* consistă dintr-un „argument”, socotit ca o primă omilie, urmat de alte cincisprezece omilii. *Omilia a IX-a*, a cărei traducere urmează acestei scurte introduceri, are drept teme, îndemnul Apostolului adresat filipenilor de a-și lucra mântuirea *cu frică și cu cutremur ... fără de cârtire și fără de îndoială*. Sfântul Ioan Gură de Aur explică îndemnul lui Pavel, arătând că Apostolul, el însuși un lucrător *cu frică* nu crede că este cu puțință ca, în lipsa acesteia, să existe împlinire vremelnică și, cu atât mai puțin, duhovnicească. Arătând ce lucru înspăimântător este cărteala, ceva foarte aproape de hulă, Hrisostomul concludă că aceasta este o faptă de nerecunoștință, cel care cărtește este nerecunoscător față de Dumnezeu iar cel care este nerecunoscător lui Dumnezeu este, prin urmare, hulitor al lui Dumnezeu. Adunarea căreia i se adresează Sfântului Ioan Gură de Aur este îndemnată să ia aminte la Iov, la „acel atlet, la acel suflet mai tare ca diamantul, la acea judecată nestrămutată de oțel”, care, în mijlocul atâtor nenorociri, nu a cârtit. Comparându-i pe cei care, printre cei nevrednici rămân vrednici, cu stelele care strălucesc noaptea și răspândesc lumină în întuneric, fără ca frumusețea lor proprie să fie cu nimic vătămată și răspândind cu mai multă strălucire lumina, Sfântul Ioan Gură de Aur oferă îndemnul de a trăi ca unii care avem în noi sămânța vieții, avem chezașia vieții, avem viața însăși, căci, spune el, asta înseamnă *cuvântul vieții*.

Traducere:

*Drept aceea, iubii mei, precum totdeauna m-ați ascultat, nu numai când eram de față, ci cu atât mai mult acum când sunt departe, cu frică și cu cutremur lucrați mântuirea voastră; Căci Dumnezeu este Cel ce lucrează în voi și ca să vă puteți și ca să săvârșiți, după a Lui bunăvoință. Toate să le faceți fără de cârtire și fără de îndoială, Ca să fiți fără de prihană și curați, fii ai lui Dumnezeu neîntinați în mijlocul unui neam rău și stricat și întru care străluciți ca niște luminători în lume, Ținând cu putere cuvântul vieții, spre lauda mea în ziua lui Hristos, că nu în zadar am alergat, nici în zadar m-am ostenit.*¹

¹ Filipeni 2, 12-16.

Cuvine-se ca dojana să fie împlănzită prin laude, pentru că, în acest fel, atunci când îi îndemnăm pe cei pe care îi dojenim ca, spre propriul lor folos, să fie plini de râvnă, aceasta este mai ușor primită. De pildă, în crâmpeliul acesta, așa a făcut Pavel. Și, ia aminte cât de iscusit a făcut-o. *Drept aceea, iubiiții mei*, - spune el. Nu, pur și simplu „să dați ascultare” spune Pavel, ci, mai întâi, îi laudă, zicându-le: *precum totdeauna m-ați ascultat*, adică „rogu-vă, nu luați pildă de la alții, ci doar de la voi înșivă. *Nu numai când eram de față, ci cu atât mai mult acum când sunt departe*. De ce spune, *cu atât mai mult acum când sunt departe*? Poate atunci păreați că faceți toate pentru a mă cinsti și respecta pe mine, iar acum, nu. Dacă, se dovedește, așadar, că acum vă străduiți, se arată că și odinioară ați făcut toate, nu pentru mine, ci pentru Dumnezeu.

Ce vrei, Pavel? Spune-mi. „Nu mie să-mi dați ascultare, ci *cu frică și cu cutremur lucrați mântuirea voastră*. Adică, nu este cu puțință să i se arate ceva de seamă și vrednic de uimire celui care trăiește fără frică.” Nu spune doar, *cu frică*, ci și *cu cutremur* care culmea fricii este. Frica aceasta o avea Pavel, de aceea și spunea: *Mi-e frică ca nu cumva, altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic*². Căci, dacă nu este cu puțință ca, fără frică, să le îndeplinim pe cele vremelnice, cu cât mai mult nu este cu puțință să le îndeplinim pe cele duhovnicești? Spune-mi, deci, cine învață să scrie și să citească, fără frică? Cine ajunge desăvârșit întrun meșteșug, fără frică? Dacă, însă, acolo unde, nu diavolul stă la pândă, ci doar lenea stârnește neliniște, avem nevoie de atât de multă frică ca să biruim o lene ce-i doar a firii, cum e cu puțință ca, fără frică, să fim mântuiți vreodată, acolo unde lupta e atât de crâncenă, piedicile atât de mari? Cum vine această frică? Vine dacă avem în gând că Dumnezeu este pretutindeni de față, toate le aude, toate le vede, nu numai cele săvârșite și spuse, ci și tot ceea ce este în inimă și în cotloanele minții. *Destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii*.³ Dacă ne purtăm în acest fel, nimic rău nu vom săvârși, nimic rău nu vom spune, nimic rău nu vom avea în gând.

Spune-mi, dacă ai sta necontentit în preajma domnitorului, nu ai sta cu frică? Și, atunci când stai lângă Dumnezeu, cum de râzi de cazi pe spate și nici nu te temi, nici nu te trec fiori? Nu disprețui a Sa îngăduință, căci El îndelung te rabdă, călăuzindu-te spre căință. Când mănânci, gândește că Dumnezeu este de față, căci este de față. Când urmează să te culci, când te mânii, când furi, chiar și când trândăvești, orice ai face, nu te lăsa niciodată cuprins de răs și nici nu te aprinde de mânie. Dacă ai neconținut acest fel de a cugeta, vei fi neconținut cu frică și cu cutremur, astfel încât să stai aproape de Împăratul. Meșterul zidar, chiar dacă e destoinic, chiar dacă e un meșter nespus de bun, stă cu frică și cu cutremur, temându-se că s-ar putea prăvăli de pe casă. Și tu ai crezut, ai făcut numeroase lucruri bune, ai ajuns sus pe culmi. Ține-te la adăpost de primejdie, stai cu frică, ține ochiul treaz, nu te prăvăli de acolo, căci multe sunt duhurile răutății care vor să te tragă jos.⁴ *Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați de El cu cutremur*.⁵

² 1 Corinteni 9, 27.

³ Evrei 4, 12.

⁴ Cf. Efeseni 6, 12.

În ce fel e cu putință ca bucuria să fie însoțită de cutremur? Aceasta este singura bucurie, căci doar atunci ne bucurăm când săvârșim un lucru bun, ca și cum am face ceva cu cutremur. *Cu frică și cu cutremur lucrați mântuirea voastră.* Pavel nu a spus „faceți”, ci „lucrați”, adică, cu multă râvnă, cu multă grijă. Dar când a spus *cu frică și cu cutremur*, ia seama cum încurajează strădania. Căci, ce spune el? *Dumnezeu este Cel ce lucrează în voi.*⁶ Nu te teme fiindcă am spus *cu frică și cu cutremur*. Nu de aceea am spus, ca să-ți pierzi curajul, ca să te fac să crezi că virtutea este greu de dobândit, ci, ca să fii cu luare-aminte și să nu te irosești. Dacă acest lucru se întâmplă, Dumnezeu va face toate; tu fii curajos, căci *Dumnezeu este Cel ce lucrează în voi*. De aceea, dacă El lucrează, noi trebuie să arătăm neconținut o voință disciplinată, închegată, nestrămutată. [*Căci, Dumnezeu este Cel ce lucrează în voi, și ca să voiți, și ca să săvârșiți.*] Dacă, El lucrează în noi ca să voim, în ce chip ne îndeamnă El? Altfel spus, dacă El ne face să voim, e zadarnic să ne spui să ne supunem, căci nu ne supunem. E zadarnic să spui *cu frică și cu cutremur*, căci totul ține de Dumnezeu. Nu de aceea am spus *Căci El este Cel ce lucrează în voi și ca să voiți și ca să săvârșiți*, ci fiindcă am vrut să vă fac strădania mai ușoară. Dacă voiești, atunci El va lucra în tine ca să voiești. Nu te teme, nu te strădui în nici un fel; El ne va da și bunăvoință, și deprindere, fiindcă, atunci când voim, din acea clipă, El ne va spori a noastră vrere. De pildă, vreau să lucrez o bună lucrare: Dumnezeu a lucrat însăși buna lucrare, prin acesta, El a lucrat și vrerea mea. Ori, din adâncă smerenie spune Pavel aceasta, ca atunci când spune că împlinirile noastre sunt daruri. Prin urmare, întocmai ca atunci când le numește „daruri”, el nu ne tăgăduiește propria noastră voință, ci o îngăduie în noi, tot așa și când spune că „Dumnezeu lucrează în noi ca să voim”, nu înlătură propria noastră voință, ci arată că, din trăirea unei vieți drepte primim multă râvnă spre a voi. Cu alte cuvinte, așa cum „a face” purcede din deprinderea de „a face”, tot astfel, „a nu face” purcede din deprinderea de „a nu face”. Ai dat pomană? Ești mai îndemnat să dai. Nu ai dat? Ești mai puțin înclinat să o faci. Ai fost cumpătat pentru o zi? Ești îndemnat să fii astfel și pentru ziua următoare. Ai trândăvit? Ți-ai sporit trândăvia. *Când necredinciosul intră în adâncul răutăților, nici nu le bagă de seamă.*⁷

Prin urmare, la fel ca atunci când unul care ajunge în străfundul râului, este plin de dispreț, tot astfel, când ajunge în străfundul binelui, este plin de râvnă. Altfel spus, așa cum primul, pierzând orice nădejde, ajunge mai nepăsător, tot astfel, celălalt, dându-și seama de mulțimea lucrurilor bune, ajunge mai plin de râvnă, temându-se să nu piardă totul. *După a Lui bunăvoință*⁸, - spune Pavel, adică, datorită dragostei, datorită mulțumirii Lui, ca să se întâmple cele plăcute Lui, ca să se întâmple, după voia Sa. În acest pasaj, Pavel ne arată și ne face încrezători că Dumnezeu lucrează în toate felurile, fiindcă vrea ca noi să trăim așa cum voiește El. Dacă voiește, El lucrează pentru acest lucru și va lucra aceasta în toate chipurile, fiindcă vrea ca noi să trăim drept. Iei aminte la felul în care Apostolul nu tăgăduiește voința noastră?

⁵ Psalmi 2, 11.

⁶ Filipeni 2, 13.

⁷ Pilde 18, 3.

⁸ Filipeni 2, 13.

*Toate să le faceți fără de cârtire și fără de îndoială*⁹, spune el. Când diavolul nu ne poate îndepărta de la făptuirea lucrurilor bune, vrea să zădărnicească în alt chip răsplătirea noastră. Căci, sau slava deșartă, sau trufia, diavolul le-a adus; sau, dacă nu e nici una dintre cele două, e cărteala sau, dacă nu e nici asta, e îndoiala. Dar, privește cum a limpezit Pavel acest lucru: a spus ceea ce a spus despre smerenie, înlăturând trufia; a spus despre slava deșartă: *nu numai când eram de față*. Vorbește aici despre cârtire și îndoială. De ce, atunci când, în privința corintenilor, a înlăturat această molimă, i-a amintit și pe israeliți¹⁰, în vreme ce, în acest pasaj, nu a spus nimic de felul acesta, ci, pur și simplu, a dat un îndemn? Fiindcă acolo, în *Epistola către Corinteni* această molimă se întâmplase deja. De aceea a avut nevoie de o și mai năprasnică lovitură și o dojană mai severă. Însă, în acest pasaj, el îndeamnă ca acel fapt să nu se petreacă. Cu asupra de măsură a fost Pavel în a-i ocroti pe cei care încă nu păcătuiseră, într-un chip și mai izbitor, deoarece, îndemnându-i la smerenie, nu a dat exemplul din Evanghelie în care sunt osândiți cei ce se fălesc, ci a adus în discuție îndemnul de la Dumnezeu și le-a vorbit ca unor oameni liberi, ca unor copii legitimi, nu ca unor slujitori de casă. Căci, în privința lucrurilor bune, cel chibzuit și nobil este îndemnat de pilda celor care își trăiesc viața drept, iar cei nechibzuiți, de exemplul celor care nu își trăiesc viața drept: unul, prin exemplul cinstei, celălalt prin exemplul osândeii. De aceea, și când le-a scris evreilor, Pavel a spus, aducând în toiul discuției pe Esau: *El, pentru o mâncare și-a vândut dreptul de întâi născut*.¹¹ Și, din nou: *De se va îndoii cineva, nu va binevoi sufletul Meu întru el*.¹² Și între corinteni se aflau mulți desfrânați¹³, de aceea, a spus: *Ca nu cumva, venind iarăși, să mă umilească Dumnezeul meu la voi și să plâng pe mulți care au păcătuit înainte și nu s-au pocăit de necurăția și de desfrânarea și de necumpătarea pe care le-au făcut*.¹⁴ *Ca să fiți fără de prihană și curați*¹⁵, - spune el, - adică, fără pată, fără prihană, căci cârtirea duce către o întinare ce nu-i neînsemnată.

Ce înseamnă *fără de cârtire*? Oare, e bine sau nu e bine? Nu discutați, - spune el, - de-ar fi despre muncă, de-ar fi despre trudă, de-ar fi despre orice. Nu a zis „ca să nu fiți osândiți”, căci osânda pentru fapte este păstrată. Și a arătat aceasta în *Epistola către corinteni*, dar, în acest pasaj, nu spune nimic de felul acesta, ci „ca să fiți fără de prihană și curați”, - spune el, - *fi ai lui Dumnezeu neîntinați în mijlocul unui neam rău și stricat și întru care străluciți ca niște luminători în lume, ținând cu putere cuvântul vieții, spre lauda mea în ziua lui Hristos*.¹⁶ Vezi că îi învață să nu cărtească, întrucât cârtirea le stă în fire sclavilor nechibzuiți și nesimțitori? Spune-mi, deci, ce fel de fiu cărtește, în vreme ce trudește pentru tatăl său și în vreme ce pentru el însuși trudește?

⁹ Filipeni 2, 14.

¹⁰ Cf. 1 Corinteni 10, 10.

¹¹ Evrei 12, 16.

¹² Idem 10, 38.

¹³ Cf. 1 Corinteni 5, 1.

¹⁴ 2 Corinteni 12, 21.

¹⁵ Filipeni 2, 15.

¹⁶ Filipeni 2, 15-16.

Gândește-te, - spune el, - că trudești pentru tine, că aduni pentru tine. Să cârtească este în firea acelora când trudesesc pentru alții, când muncesc pentru alții. Însă, pe ce temei cârtește cel care adună pentru sine? Fiindcă nu va spori avuția sa? Dar acest lucru nu este un temei. Pe ce temei cârtește cel care o face de bunăvoie și nesilit? Mai bine să nu lucrezi nimic decât să o faci cu cârteală căci ceea ce vine din această muncă este zadarnic. Sau nu vezi că și în casele noastre spunem mereu: „Mai bine că nu este făcut decât să fie făcut cu cârteală”? Și, adesea, am ales să fim lipsiți de slujirea cuvenită nouă decât să vină de la un cârtitor. Altfel spus, cârteala este ceva înspăimântător, un lucru înspăimântător, cu hula se învecinează. Pe ce temei au avut parte de o asemenea osândă aceia care au cârtit? Este o faptă de nerecunoștință. Cel care cârtește este nerecunoscător față de Dumnezeu; cel care este nerecunoscător lui Dumnezeu este, prin urmare, hulitor al lui Dumnezeu. Căci, cu mult timp în urmă, neîntrerupte ispite erau, primejdiile una după alta; nu era nici răgaz, nici păsuire, mii de grozavii năvăleau din toate părțile. Acum, însă, este pace deplină, acum este tihnă.

Și atunci, de ce cârtești? Fiindcă ești sărac? Gândește-te, însă, la Iov. Că ești bolnav? Ce dacă ești bolnav, fiindcă și tu îți dai seama că ai parte de tot atât de multe binefaceri și împliniri câte a avut și binecuvântatul Iov? Gândește-te la el, încă o dată: mult timp a fost statornic, în vreme ce era plin de păduchi și stătea pe o grămadă de gunoi și își freca pielea.¹⁷ „După ce a trecut mult timp”, - se spune, „nevasta lui a zis către el: *Te ții mereu în statornicia ta? Blesteamă pe Dumnezeu și mori!*¹⁸

Sau că a murit copilul tău? Așadar, ce dacă i-ai pierdut pe toți, și încă de o moarte cumplită, la fel ca Iov? Știi, deci, știi că e o mare alinare pentru cel bolnav, aflat pe patul de moarte, să-i pecetluiești gura, să-i închizi ochii, să-i atingi bărbia și să-i ascuți cuvintele de pe urmă. Dar, dreptul Iov nu a avut parte de nimic din acestea, căci toți copiii săi în același timp au fost îngropați. Ce vreau să spun? Întreb: dacă ți s-a poruncit să-l sfășii pe propriul tău fiu și să-l jertfești și să-l vezi arzând așa cum i s-a poruncit acelui binecuvântat patriarh?¹⁹ Cum te-ai fi simțit (cine erai tu), așadar, de-ai fi clădit altarul, ai fi așezat lemnele și ți-ai fi legat copilul? Te ocărăsc unii, însă? Atunci, cum te-ai simți dacă ai auzi aceste ocări de la prietenii care au venit să te aline? La urma urmei, noi avem acum multe păcate și suntem ocărăți pe bună dreptate, însă în trecut, acel om adevărat, drept, cu frică de Dumnezeu care se ferea de orice faptă ticăloasă, de la prieteni a auzit cele potrivnice acestor virtuți.

Spune-mi, atunci, ce dacă auzi pe femeia ta ocărându-te și zicându-ți: *nu vezi cum rățăcesc ca o slujnică, umblând din loc în loc și din casă în casă, așteptând până va apune soarele, pentru a mă odihni de ostenele mele?*²⁰ De ce spui aceste vorbe, o, femeie fără minte? Nu cumva bărbatul tău e pricina acestora? Nu, diavolul este! *Blesteamă pe Dumnezeu, - zice ea, - și mori!*²¹ Așadar, dacă cel

¹⁷ Cf. Iov 7, 5.

¹⁸ Iov 2, 9.

¹⁹ Cf. Facerea 22, 1-14.

²⁰ Iov 2, 9.

²¹ Iov 2, 9.

ce zace acolo ar blestema și ar muri, ai fi mai ușurat? Nu e boală mai amarnică decât aceea a lui Iov, de-ar fi să numești mii de boli. Așa de amarnică era boala lui că nu putea nici să stea în casă, sub acoperișul lui. Așa de amarnică era boala lui că toți se fereau de el. Dacă n-ar fi avut o boală fără leac, n-ar fi stat în afara cetății, aflându-se mai rău decât cei atinși de lepră, căci aceia puteau intra și în case și se puteau întâlni cu alții, în vreme ce Iov își petrecea noaptea sub cerul liber, gol, pe o grămadă de gunoi; nu-și putea pune pe el nici măcar o haină. Cum așa? Poate fiindcă haina îi sporea suferințele. *Trupul meu e plin de păduchi și de solzi de murdărie; pielea mea crapă și se zbârcește.*²² Trupul îi scotea viermi și puroi și asta se petrecea neconținut.

Vedeți cum fiecare dintre noi încremenește doar auzind acestea? Însă, dacă aceste lucruri sunt de neîndurat doar auzindu-le, ar fi de îndurat, văzându-le? Dar, dacă sunt de neîndurat la vedere, cu cât mai mult ar fi de neîndurat la a le îndura.

Însă, cu toate acestea, dreptul Iov a îndurat, nu vreme de două sau trei zile, ci vreme îndelungată, și fără să păcătuiască, *nici cu buzele măcar*²³. Ce fel de boală de felul acesta îmi poți numi care să aibă drept urmare atâta chin? Căci, nu este aceasta mai rea decât pierderea vederii? *Inima mea s-a dezgustat de pâinea mea.*²⁴ Și nu e doar lucrul acesta, dar noaptea și somnul care pentru alții înseamnă odihnă, lui nu-i aduceau vreo alinare, ci îi erau mai cumplite decât orice tortură. Și ascultă-l pe el care spune: *Atunci Tu mă spăimântezi cu vise și mă îngrozești cu năluciri*²⁵? *Dacă mă scol, mă întreb: când va veni seara?*²⁶ Dar el nu a cârtit. Și nu era numai asta, ci și părerea multora despre el, fiindcă, urmare a lucrurilor pe care le îndura, ei îl socoteau răspunzător pentru mii de rele. În orice caz, prietenii lui îi spuneau lucrul acesta: „Încă nu ai pățimit pe măsura greșelilor tale! De aceea, el și spunea: *Iar acum am ajuns de batjocură pentru cei mai tineri decât mine pe care îi prețuiam prea puțin ca să-i pun alături cu câinii turmelor mele.*²⁷ Nu-i acest lucru mai cumplit decât atât de multe morți?

Dar, cu toate că din toate părțile era izbit de un val atât de mare și de pretutindeni se ridica o furtună grozavă, nori grămadă, talazuri, fulgere, vârtejuri de apă, vârtejuri de vânt, el neclintit a rămas ca și cum ar fi stat în ape molcome, în mijlocul unei furtuni atât de mari și atât de grozave, și nu a cârtit. Și acestea s-au petrecut înainte de har, înainte să se fi spus ceva despre Înviere, despre gheenă, despre osândă și despre răsplată.

Noi, însă, ascultându-i și pe profeți, și pe apostoli, și pe evangheliști, văzând mii de pilde și învățând mărturiile despre Înviere, suntem totuși lipsiți de mulțumire, cu toate că nimeni nu ar putea spune că nenorociri atât de mari ca cele ale lui Iov s-au abătut asupra noastră. Adică, dacă cineva și-a pierdut averile, - nu a pierdut însă atâția fii și fiice ca Iov -, chiar dacă le-a pierdut, poate le-a pierdut fiindcă era un păcătos, pe când Iov a pierdut totul într-o clipită, în mijlocul jertfelor, în timp ce-I slujea lui Dumnezeu. Dacă cineva și-ar fi pierdut și fiii și

²² Iov 7, 5.

²³ Cf. Iov 2, 10.

²⁴ Iov 6, 7.

²⁵ Iov 7, 14.

²⁶ Iov 7, 4.

²⁷ Cf. Iov 30, 1.

atâta avere, în același timp, - ceea ce nu este cu puțință, - acela nu ar fi suferit necontenit de răni și nu ar fi scos puroiul din ele. Și chiar dacă s-ar fi întâmplat aceasta, acel om nu ar fi avut parte de unii care să-l hărțuiască și să-l batjocorească, ceea ce, de obicei, ne rănește mai mult decât orice, mai mult decât nenorocirea în sine. Cu alte cuvinte, dacă la necaz, când avem semeni care ne alină, ne încurajează și ne întăresc cu folositoare nădejdi, suntem așa descumpăniți, închipuiește-ți ce a însemnat pentru Iov să aibă parte de cei care îl batjocureau.

Dacă vorbele, - *și am așteptat pe cel ce m-ar milui și nu era și pe cei ce m-ar mângâia și nu i-am aflat*²⁸, - sunt cumplite și de neîndurat, cât de rău este să găsești oameni care te batjocoresc în loc să te mângâie? *Sunteți toți niște jalnici mângâietori.*²⁹ Dacă ne-am întoarce mereu la vorbele acestea, dacă am ține seama de ele, nu ne-ar îndurera nimic din cele lumești, uitându-ne la acel atlet, la acel suflet mai tare ca diamantul, la acea judecată nestrămutată de oțel, căci pe toate le ducea cu bunăvoință și cu răbdare, ca și cum ar fi avut un trup înveșmântat în oțel sau în piatră.

Înțelegând acestea, toate să le facem fără de cârtire și fără de îndoială. Faci ceva bine și cârtești? De ce? Fiindcă ești silit să-l faci? „Știu”, - spune Pavel, - „că mulți din cei din jurul vostru vă silesc să cârțiți”, căci aceasta a lăsat să se înțeleagă atunci când a spus: *în mijlocul unui neam rău și stricat*, însă, vrednic de admirație este aceasta: să nu înduri nimic de acest fel chiar și atunci când ești îndemnat. Căci stelele strălucesc noaptea și răspândesc lumină în întuneric, iar frumusețea lor proprie nu este cu nimic vătămată, ci răspândesc lumina cu mai multă strălucire. Însă, când este lumină, nu sunt la fel de strălucitoare. Tot astfel și tu: când printre cei necinstiți, tu rămâi cinstit, mai tare strălucești. Vrednic de admirație este acest lucru, - să rămâi fără prihană. Ca preîntâmpinare, ca nu cumva să spună ei acest lucru, Pavel adaugă acest îndemn.

Dar ce înseamnă *ținând cu putere cuvântul vieții*³⁰? Înseamnă că au de gând să viețuiască ca unii ce sunt printre cei mântuiți. Vezi cât de repede adaugă și răsplata: luminătorii, - zice el, - conțin cuvântul luminii, voi însă aveți cuvântul vieții. Ce înseamnă *cuvântul vieții*? Având în voi sămânța vieții, având chezașia vieții, având viața însăși, înseamnă că aveți sămânța vieții în voi; asta înseamnă *cuvântul vieții*. Prin urmare, toți ceilalți sunt morți, căci a arătat lucrul acesta. Altminteri, și ceilalți ar fi avut în ei cuvântul vieții.

*Spre lauda mea*³¹, - spune Apostolul. Și eu sunt părtaș, - spune el, - la cele bune ale voastre. Virtutea voastră este atât de mare, încât nu numai pe voi vă mântuiește, ci și pe mine vestit mă face. Ce fel de mândrie e asta, o, binecuvântate Pavel? Ești biciuit, ești alungat, ești batjocorit pentru noi. De aceea, spune el: *În ziua lui Hristos, că nu în zadar am alergat, nici în zadar m-am ostenit*³² ci, spune el, - mă voi mândri de-a pururea că nu am alergat în zadar, *chiar dacă mi-aș vărsa sângele ca jertfă*³³. Nu a spus, „chiar de-aș muri”, așa cum nu i-a spus asta nici

²⁸ Psalmi 68, 24.

²⁹ Iov 16, 2.

³⁰ Filipeni 2, 16.

³¹ Filipeni 2, 16.

³² Filipeni 2, 16.

³³ Filipeni 2, 17.

când i-a scris lui Timotei. Că și acolo el se folosea de aceeași expresie, zicând: *Că eu de-acum mă jertfesc*³⁴, mângâindu-i pentru moartea sa și învățându-i să primească cu bucurie moartea lui pentru Hristos. „Ca o jertfă și ca un prinos sunt”, zice el. O, binecuvântat suflet, el numește îndreptarea lor, jertfa lui. Mult mai bine să aduci ca jertfă un suflet decât să aduci ca jertfă un bou. Așadar, - spune el, - dacă la această prinos mă adaug și pe mine însumi ca jertfă, moartea mea mă bucură. *Și chiar dacă mi-aș vărsa sângele pentru jertfa și slujirea credinței voastre, mă bucur și vă fericesc pe voi pe toți. Asemenea și voi bucurați-vă și fericiți-mă.*³⁵ De ce te bucuri împreună cu el? Vezi că arată că trebuie să se bucure și ei? „Mă bucur că prinos voi fi, laolaltă cu voi mă bucur că aduc jertfă. De aceea și voi vă bucurați și vă bucurați laolaltă cu mine că mă aduc jertfă. Bucurați-vă laolaltă cu mine așa cum eu însumi mă bucur. Neîndoielnic, moartea celor drepți nu de lacrimi, ci de bucurie e vrednică. Dacă ei se bucură, atunci trebuie să ne bucurăm și noi laolaltă cu ei, fiindcă nefiresc ar fi ca ei să se bucure și noi să plângem. „Dar vrem să împlinim datina”, - spun ei. Lipsă de temeii și o scuză sunt acestea. Uite ce poruncește Pavel: *Bucurați-vă și fericiți-mă*³⁶ Vrei să împlinești datina? Dacă tu ai de gând să rămâi aici, pe bună dreptate așa vorbești, însă, dacă puțin mai târziu, îl vei prinde din urmă pe cel plecat de aici, ce fel de datină mai vrei să împlinești? Cu alte cuvinte, cineva caută să împlinească datina atunci când este despărțit pentru totdeauna de cel plecat. Însă, dacă și acela va străbate aceeași cale ca a ta, ce fel de datină mai împlinești? De ce nu-i plângem pe cei care sunt aflați departe de casă? Nu-i plângem puțin, și imediat după întâia sau a doua zi, ne oprim din plâns? Dacă vrei să împlinești datina, doar atât de mult să jelești. „Nimic cumplit nu sufăr”, - spune Pavel, - „ci mă bucur că mă voi duce la Hristos și voi nu vă bucurați? Bucurați-vă laolaltă cu mine!”

Să ne bucurăm și noi când vedem un drept plecând dintre noi și mai mult încă atunci când cel plecat este unul dintre cei deznădăjduiți. Căci, cel drept pleacă primind o răsplată pentru nevoințele sale, în vreme ce celălalt scade din păcatele sale, plecând. Dar, - zice cineva, - poate, de ar fi trăit, s-ar fi schimbat. Însă, Dumnezeu Cel Care le rânduieste pe toate spre mântuirea noastră, nu l-ar fi luat dacă ar fi fost să se schimbe.

Adică, de ce Dumnezeu nu i-ar fi îngăduit aceluia să-L mulțumească în viitor? Dacă îi îngăduie pe cei care nu se schimbă, cu atât mai mult, îi va îngădui pe cei care se schimbă.

De aceea, în orice privință, suspinarea să contenească, în orice privință, bocetul să înceteze. Pentru toate să-I mulțumim lui Dumnezeu, pe toate să le săvârșim fără cârtire.

Să ne bucurăm, Lui plăcuți să-I fim, ca astfel să ne bucurăm și de veșnicele Lui bunătați, prin Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia I Se cuvine slava, stăpânirea și cinstea, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

³⁴ 2 Timotei 4, 6.

³⁵ Filipeni 2, 17-18.

³⁶ Filipeni 2, 18.